

MERVYN KING: SFÂRȘITUL ALCHIMIEI. BANII, BĂNCILE ȘI VIITORUL ECONOMIEI MONDIALE

Valentin MARIN¹

e-mail: valentinmarin2005@yahoo.com

ABSTRACT: This article reviews Mervyn King's study entitled *The End of Alchemy. Money, Banking and the Future of the Global Economy*, published in Romanian by Comunicare.ro Publishing House from Bucharest in 2017, and translated by V.V. Dima, A.C. Enache, R.E. Huruduzeu and R. N. Șerban. The Romanian version of the book benefits from a foreword by Academician Mugur Isărescu, Governor of the National Bank of Romania.

KEYWORDS: Mervyn King, Mugur Isărescu.

În seara zilei de 28 iunie 2017 a avut loc la sediul Băncii Naționale a României dezbaterea prilejuită de lansarea cărții *Sfârșitul alchimiei. Banii, băncile și viitorul economiei mondiale*, scrisă de renumitul Lord Mervyn King, fost Guvernator al Băncii Angliei (2003–2013). Versiunea în limba română apare cu o prefață semnată de academician Mugur Isărescu, Guvernator al Băncii Naționale a României, amfitrionul dezbaterii. În cele ce urmează, prezentăm pe scurt câteva dintre motivele pentru care, alături de cei prezenți la eveniment, considerăm că această carte merită studiată nu doar de economiști, ci și de publicul larg.

În „Prefața” volumului, acad. M. Isărescu punctează faptul că acesta este „mai mult decât o carte de referință; este o carte antologică”, în care autorul scrie despre cea mai recentă criză financiar-bancară structurându-și analiza pe trei planuri: rolul jucat de băncile „considerate prea mari ca să cadă, dar a căror funcționare devenise o povară mai costisitoare decât falimentul lor”, rolul jucat de băncile centrale și cel al piețelor bancare. (p. v).

---

¹ Dr. în istorie; secretar științific al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) al Academiei Române

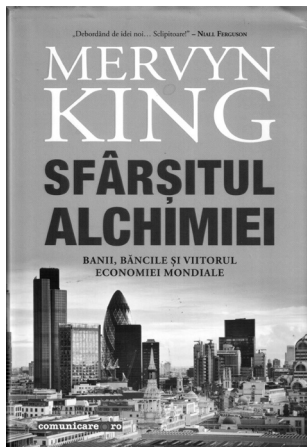

Foto: Coperta cărții:
Mervyn King: *Sfârșitul alchimiei. Banii, băncile și viitorul economiei mondiale* (Editura COMUNICARE, RO, București, 2017, 443 p.)

Tot în prefață, se arată că analiza lucidă și exigentă a fenomenelor avute în vedere are meritul de a le situa în context istoric mai larg, ceea ce trădează intenția educativă a autorului, care își dorește nu doar să explice modul în care faptele sunt influențate de idei economice, ci să o facă de așa manieră încât să contribuie la educația financiară a publicului larg.

Volumul este structurat în nouă capitole menite să ofere răspunsuri cât mai clare la întrebarea „De ce oare banii și sistemul bancar, alchimiștii economiei de piață, s-au transformat în Călcâiul lui Ahile?” (p. 5) ducând la multiple crize financiar-bancare, inclusiv la cea din 2007–2009. Deși autorul cărții a fost direct implicat în ultima criză economică datorită înaltei funcții deținute, păstrează discreția asupra întâmplărilor

din culise, propunându-și, în schimb, să analizeze cu luciditate punctele forte și slabe ale sistemului monetar-bancar și ale cadrului teoretic în care funcționează acesta, întrucât „ideile chiar influențează, în bine sau în rău, guvernele și politicile lor” (p. 7).

Capitolul I: Cel Bun, Cel Rău, Cel Urât vorbește despre rolul băncilor în creșterea economică și despre trei experimente derulate în anii 1970 al căror scop a fost o mai bună gestionare a banilor, cursurilor de schimb valutare și sistemului bancar. Autorul le descrie pe larg insistând asupra motivelor pentru care rezultatele acestor experimente au fost la început favorabile (reflectate de perioada de stabilitate dintre anii 1990–2007) dar au degenerat în creșterea nivelului de îndatorare și a fragilității sistemului bancar, culminând cu criza din anii 2007–2009. Mai mult decât atât, autorul arată că evenimentele din acești ani se datorează unor aspecte fundamentale ce țin de însăși natura sistemului monetar-bancar, precum și de natura dezechilibrului ce caracterizează economia mondială.

Capitolul II: Bine și Rău: în bani avem încredere trece în revistă momente cheie din istoria banilor, subliniind faptul că acceptabilitatea acestora

ca mijloc de plată și stabilitatea valorii lor sunt condiționate de aspecte precum încrederea, riscul sau incertitudinea radicală. De asemenea, se puntează rolul complex al băncilor în crearea și gestionarea banilor.

Capitolul III: Inocența pierdută: alchimia și sistemul bancar analizează modul în care instrumentele și operațiunile financiare din ce în ce mai complexe cu care operează sistemul bancar au contribuit la crearea unui hățiș structural în care s-au împotmolit înseși băncile, unele dintre ele de talie mondială – statut care nu le-a împiedicat să dea faliment. În plus, se arată cum falimentul bancar poate afecta – și chiar a afectat – economia multor țări, făcând victim în rândul populației rămasă fără economii și fără un loc de muncă prin care să-și asigure subzistența.

Capitolul IV: Incertitudinea radicală: scopul piețelor financiare vorbește pe larg despre complexitatea instrumentelor financiare moderne și despre rolul lor în criza economică, situându-le într-un context ideatic mai larg – comportamentul uman în situații de risc și incertitudine. Discuția vizează, cum era de așteptat, și strategiile de adaptare la astfel de situații adoptate de oamenii de rând, decidenți și instituții, inclusiv cele bancare.

Capitolul V: Eroi și răufăcători: rolul băncilor centrale punctează evenimente cheie din istoria acestor instituții, cu precădere a băncilor centrale de pe continentele american și european. Referirile la crizele economice din secolele trecute și la modul în care băncile centrale au contribuit la soluționarea lor arată că, într-adevăr, istoria se poate repeta, iar experiența predecesorilor poate fi utilă în preîntâmpinarea unor evenimente nedorite.

Capitolul VI: Căsătorie și divorț: banii și națiunile reliefează contribuția uniunilor monetare la (in)stabilitatea economică în general și financiar-bancară în special. Nu putea lipsi analiza critică a recentelor evenimente care au zguduit din temelii Uniunea Monetară Europeană (manifestările din Grecia ale crizei euro, Brexitul).

Capitolul VII: Inocența regăsită: reformarea sistemului monetar-bancar abordează o temă spinoasă dar inevitabilă. Se arată că reformele – mai mult sau mai puțin dure – sunt necesare nu doar la nivelul sistemului financiar-bancar, ci și la nivelul întregului sector public.

Capitolul VIII: Vindecare și hybris: economia mondială astăzi subliniază faptul că recenta criză „a dat naștere unor întrebări profunde privind fundamentele modelelor economice folosite de băncile centrale din lumea întreagă” (p. 321). Discuția plasează sistemul financiar-bancar în contextul mai larg al ideilor macroeconomice keynesiene și neoclasiche, raportându-se

la aspecte precum constrângerile bugetare neclare, dezechilibrul economic mondial, (ne)încrederea populației în sistem etc. și analizând în detaliu cauzele și consecințele crizei din 2008.

Capitolul IX: Îndrăzneala de a fi pesimist: Dilema prizonierului și viitoarea criză este unul tranșant, care nu se teme să pună întrebarea „cum rămâne cu următoarea criză?” și să arate de ce aceasta este iminentă. Totuși, autorul sugerează o serie de măsuri care pot preîntâmpina și/sau soluționa această și alte crize viitoare, atrăgând atenția asupra faptului ca un „program pe termen lung de reformare a sistemului monetar-bancar și a instituțiilor economiei mondiale va fi generat doar de o revoluție intelectuală” care „va trebui să cadă în sarcina generației următoare”.

Valoarea volumului rezidă nu doar în calitatea ideilor și a expozeului, ci și în bogăția și diversitatea datelor istorice, precum și în multitudinea de trimiteri (inter)culturale, menite să ajute cititorul să cuprindă cu ochiul minții fenomenele specifice domeniului financiar-bancar într-o perspectivă cât mai cuprinzătoare și revelatoare. În acest sens, versiunea în limba română realizată de un grup de cadre didactice de la Academia de Studii Economice din București (V.V. Dima, A.C. Enache, R.E. Huruduzeu și R. N. Șerban) este de apreciat, întrucât redă mesajul lordului Mervyn King într-o limbă română care este accesibilă specialiștilor și nespecialiștilor deopotrivă, împlinind dezideratul exprimat de autor: acela de a se exprima „într-o limbă ușor de înțeles” de către „cititorii care nu au studii economice, dar pe care îi interesează aspectele avute în vedere” (p. 8). Luând în considerare toate aspectele menționate pe parcursul acestui semnal editorial, invităm cititorii (indiferent de specializare) la o lectură incitantă și edificatoare!